

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 36. ANUL XVII.

Telegrafu este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Sabinu la expeditorul foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gătiți prin scrisori francate, adresate către expeditor. Pretul prenumeratiunii pentru Sabinu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe un anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țări străine pe anu 12 pe 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Inseratele se platesc pentru întreaga oră cu 7. cr. sirula, pentru a două oră cu 5 1/2 cr. și pentru a trei repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabinu, in 8.20 Maiu 1869.

Evenimente politice.

Ce aflăm acum mai însemnat între evenimentele politice a le dilei sunt răspunsurile dietei ungurești la cuventul de tron cu carele s'a deschis dieta Ungariei și cuventul de tron cu carele s'a închis senatul imperial.

Răspunsurile sunt însemnate mai înainte prin numerositatea lor, pentru că proiectate sunt patru și adică: unu alu comisiunii, carele e și alu dreptei, actul e alu stângerii centrale, alu treilea alu stângerii extreme și alu patru alu naționalităților; afara de alu cincilea, alu casei magnatilor. Până acum nu putem săi deca se va emendă alu comisiunii său se voru asterne mai multe răspunsuri. Răspunsul dreptei susține pacea cu Austri'a, accentuă susținerea păcii în genere, că a unei neîncungurate lipse pentru executarea operei de reforma. Răspunsul stângii recunoște folosul reformelor amintite în cuventul de tron, dară nu le află de ajunsu pentru garanția statului. Unu stat fără armata, fără finanție, fără reprezentanția în afara nu se poate susține și nu poate apăra nici tronul. Cere delaturarea delegațiilor. Tronul se apăra și țării se asecura numai prin uniunea personală. Stângă extremă se învoiesce cu cestiunile de dreptul public asiă după cum le tratăza și stângă tisaista; dorește pace și se ferește de amestec în cestiunea orientală și germană. Compatimesce pe polonii din Galitia și oechii din Boemia, cari patimescu atâtă din partea regimului imperial. Miletic susține unu răspuns basat pe principie federative.

Din cuventul de tron cu carele s'a încheiat sesiunea senatului imperial e de însemnatu finitul „Austria” de ce imperatul, „s'a fia patri'a cea mare, carea e chemată de a îmbrățișiă pre toate popoarele se le cele diferite, vorbescă ele ce limba voru vorbi, cu aceeași dreptate cu aceeași bună vointă, cu aceeași grăie de interesele lor și de insusirile lor”.

„Constitutiunea e terenul, pre care potu ajunge poporele țării acestă, și pre acestă se va pute ajunge, sum sigur de acestă, înțelegerea între popore, pentru că trebuie sa se ajunga, pentru că numai Austri'a este care îmbrățișiă poporeloru scutu, libertate și conservarea autonomiei și feliului lor”.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 8 Maiu.

Dupa autenticarea protocolului siedintiei trecute și după prezentarea mai multor incurse se publica mai întâiu rezultatul alegerii în comisiunea fiomana, în care s'a alesu: Deák, M. Horváth și Ferd. Eber. — După aceea Vucovicu regretăza, că comisiunea alăsa întâiu nu si-a început activitatea sea, deci dorește, că comisiunea alăsa acum sa nu întârzie a se apuca numai decătu de lucru. Ministrul presedinte Andrásy explica causele, pentru care a fostu împedecata comisiunea de mai înainte a se apuca de lucru, și observa, că comisiunea presentă ne mai avendu impedimentu numai decătu și va începe activitatea. În privinti'a adresei decide majoritatea, că elaborarea ei sa se încredințeze unui comitetu de noue.

Mai departe Irányi interpelăza pre ministrul presedinte, că înfintiati-s'au garda ungureșca în sensul ordinatiunii regesci, după care în aceea se primescu numai nobili, și ca asiguratu-s'au dreptul comitatelor a face propuneri pentru denumirea în garda. Interpelatiunea se preda ministrului presedinte în scrisu.

În fine după unele debateri mai putienu esentiale se încheie siedinti'a. —

Siedinti'a din 10 Maiu.

Dupa autenticarea protocolului din siedinti'a trecuta și după prezentarea mai multor petitiuni incurse și credenționale. Mada și se declara abdicandu dela unu mandat; asemenea se declara și V. Babesiu dicendu, că de-si a credințu a acceptă cu de-hiaratiunea până la finirea verificărei, totuși, că sa nu para renitentu se declara pentru mandatul dela Sasc'a abdicandu de celu dela St. Nicolau mare.

Presedintele va ordină alegeri noue, unde s'a facutu necesarie prin depunerea mandatelor.

Referintele comisiunii verificătoare C. Antalfi referăza despre lucrarea comisiunii în urmă cărei s'au verificatu L. Tisza, L. Szatmari și M. Maler. Cont. Degenfeld inca se poate verifică, totuși se mai acceptă 30 de dile pentru incurgerea oresi-căroru proteste. Membrii verificati se împartiescu în comisiuni. Referintele comisiunii bugetarie raportăza lucrarea comisiunii în privinti'a sistemisării oficialilor casei. După raportul acelu personalulu oficialilor casei sunt de a se sistemisă în urmatoriulu chipu:

1. Unu cheful de bureau cu salariu anualu de 1800 fl. și 300 fl. bani de cartiru.
2. Unu archivaru cu 1300 fl. salariu și 300 fl. bani de cartiru.
3. cassieru cu 1200 fl. salariu și 200 fl. bani de cartiru.
4. Unu protocolistu cu 1200 fl. salariu și 200 fl. bani de cartiru.
5. Unu expeditoru cu 1200 fl. salariu și 200 fl. bani de cartiru.
6. Unu conceptistu presidialu cu 1200 fl. salariu și 200 fl. bani de cartiru.
7. Patru scriitorii ordinari, dintre cari doi cu câte 800 fl. salariu și doi cu câte 600 fl. salariu toti patru in sa câte 200 fl. bani de cartiru.
8. Unu adjunctu questoralu cu 1200 fl. salariu și cartiru naturalu.
9. Unu secretariu questoralu cu 800 fl. salariu și 200 fl. bani de cartiru.
10. Unu comisariu superioru de sala cu 1000 fl. unu servitoriu de sala cu 900 fl. și patru servitori de sala cu câte 800 fl. salariu și fără de aceea cu câte 200. fl. bani de cartiru și 150 fl. pausiale pentru uniforma.
11. Unu ajutariu la redactiunea diaristica cu 1000 fl. salariu și 200 fl. bani de cartiru.

Acestui raportu s'au mai adausu și unele otariri în privinti'a oficialilor casei.

Acestă norma regulăza pensiunile și otarescă, că oficialii acestă sa se puna pre o trépta egală cu oficialii din ministeriu, cari sunt asemenea salarisati. Mai departe, cându camer'a deputatiloru e suspendata toti oficialii sunt de a se aplică conformu dispositioniloru ministeriulu de interne.

Csana și propune tiparirea și împartirea raportului, ce se și primesce.

Referintele raportăza mai departe despre bugetulu casei dela deschiderea dietei până în 30 April incl. În aceste 11 dile s'a spesatu 121. 162 fl. 40 xr.

Se mai ventileza întrebarea, că diurnele membriloru croati din cas'a de susu inca sa le porțe dieta? În privinti'a acestă propune Szentiványi, că raportulu deocamdata sa se aprobeze și la timpul seu, sa se cêra din bugetulu casei de susu despăgubire.

Dupa aceste se face alegerea membriloru în comisiunea de noue pentru elaborarea adresei, în care se alesera totu deakisti. Stângă extremă se reține dela votare.

În fine presedintele chemădu pre membrii comisiuniloru diurnulu și bugetarie la o convorbire în camer'a presidiale încheie siedinti'a la 1/2 ora. —

În siedinti'a din 13 Maiu a casei de susu, deschidendu-se de Majláth că judex curiae la 10 ore, se ceti după autenticarea protocolului siedintiei ultime proiectulu de adresa prezentatu prin presedintele comisiunii pentru elaborarea adresei Antoniu Majláth, a căru cuprinsu, deca ne vomu înlesni, lu vomu publică în unulu din nrii viitori. —

În siedinti'a casei deputatiloru, ce fu deschisa de presedintele Somich se presentara după autenticarea protocolului siedintiei trecute, mai multe incurse, între altele o petitiune a sasiloru din Transilvani'a pentru definitivă resolovere a causei de uniunea ardelenă.

Dupa aceste Val. Csásár interpelăza pre ministrulu de interne, că are scire despre agitatiunile daco-romanistice din districtulu Fagarasiului și deca i suntu cunoscute, ce despositiuni are de cugetu a luă în contra-le? (Se preda ministrului de interne).

Juliu Schwartz interpelăza pre ministrulu de justitia, că are scire despre bataile corporale și cruditati speciale, ce le întrebunțieza șolgabirai prin municipie la executarea mandatelor lor și are de cugetu a delatură reulu acestă inca înaintea creării unui codice criminalu prin o novela.

Ministrulu de justitia Horváth i respunde, că de casuri speciale n'are scire, și de ore-ce o novela în legea penale nu se poate aduce până nu exista legea, asiă cugeta a urgé mai bine proiectulu de codica penale, pre care în tómn'a viitoare spera ca o va pute asterne dietei.

Deák sperăza că ministrulu de justitia va pedepsi totu abuzulu, o lege nouă nu e de lipsa căci tortura s'a ridicatu inca în 1791, pentru aceea e de lipsa numai o observare mai strictă a legii.

Irányi face unu proiectu în scrisu pentru delaturarea abuzului acestui. (Se transpune spre tiparire.)

Schwartz nu e multămitu cu răspunsulu ministrului de justitia; nu țiene de corectu că ministrulu vrea se delaturăze numai atunci abuzurile, cându va avea casuri speciale.

Col. Tisza e multămitu cu răspunsulu ministrului de justitia și dice că-i pare reu, că se facu în dieta astfelu de interpelatiuni, necorespondentia adevărului, ce compromitu numai țiera înaintea strainatătii colorandu-o de barbara.

Presedintele face cunoscutu că comisiunea pentru elaborarea adresei si-a finitu operatulu și voiesce a-lu presentă dietei.

Pulszky suindu-se pre tribuna cetesce proiectulu de adresa elaboratu de comisiunea casei de josu a deputatiloru, pre carele deca ne permite spatiulu lu vomu publică în nrulu viitoriu.

Dupa cetirea proiectului majorității Col. Tisza propune unu proiectu a stângerii, în care recunoște, ce e bunu în reformele cuventulu de tron, dară acestea nu sunt destulu pentru salotea și pentru bazea constitutiunii țierei, ci se recere restabilirea uniunii personale. Statulu, vrendu a se susține și a spriginu tronulu trebuie sa-si aiba armata sea, finanțiele se și reprezentanții sei în strainatate; nu se învoiesce cu delegatiunile și cu ministeriulu comunu. În launtrulu sa se reformeze totu ce se poate, observandu-se desvoltarea istorica. Trecendu la singuratecele reforme se parafrasăza reformele amintite în cuventulu de tron facendu totu feliulu de observatiuni.

Apoi propune Simonyi adresa stângerii extreme, ce esentialmente consuna cu a lui Tisza;

doresce însă mai departe, că reformele se aiba o politică pacifică, se nu se mestece nici în cestiunea orientală nici în cea germană și se exprima în fine cu compatimire despre lipsa regimului cisalpin și fatia cu cehii și cu Galii.

Svetozaru Miletic's asemenea preda o adresă, în care cere atât pentru Ungaria cât și pentru provinciile cisalpine o sistemă federalistică.

Tote proiectele de adresă se voru tipări și voru fi luate joi la desbatere.

Dupa aceste comisiunile de verificare cetescu pre deputatii contra cărora s'a ridicat proteste, ce respingându-se din partea comisiunii, deputatii resp. se verifica. Se incinge apoi o desbatere asupra impregiurării, ca de ce nu-si motiveza comisiunile raporturile prin care respingă protestele, la care iau mai mult parte. Se interpeleza mai departe presedintele, ca pentru ce denega deputatilor, contra cărora s'a ridicat proteste banii de cuartir. Presedintele i avisă la dieta și dice ca sa li se denegă până nu voru fi verificati.

În fine se cetesce raportul comisiunii pentru jurnalul casei și cu aceste se inchia ședința la 2 ore.

Actul de desființare

regiului guvernului alu marelui Principatu Transilvaniei și introducerea comisariatului regiului.

(Capetu.)

La cuventarea Escelentiei Sele regiului comisariu c. Emanuele Pechy, cu care se despartă de desfacutulu r. guvernului, respunde în numele acestuia f. lui vice-presedinte Gustavu Groisz cu urmatori'a deducere istorică:

„Pre nobile d. conte! consiliarie actuale intime! comisarie regie plenipotentiatu! Escelentia!

Cocede-mi Escelentia, ca în ziua de astăzi, în care la ordinațiunea art. de lege XLIII, sancționată în anul 1868, se desface regiul guvernului transilvanu, până a nu parasi sal'a acest'a, se reînprospeteza pretiutei dale memorie scurt'a istoria a născerei și a sustării de până acum a regiului guvernului transilvanu:

Dela despartirea Transilvaniei de Ungaria, adeca dela anul 1526, se află pre lângă principii patrioți unu cancelar și consilieri, cu a cărora conlucrare conducea principele negotiale statului și manipula administratiunea publică precum și justiti'a; înse numărul consilierilor nu era fixat, și cea d'antăi urma a unui consiliu regescu, prevediutu cu unu număr de membri determinat, se afla numai în alu 3-lea art. de lege din an. 1660. În pomenitul art. de lege se afla adeca determinatiunea, că consiliul regimului statului din 12 membri sa se alegea prin țiera numai din fiii patriei.

Timpu înființării acestui consiliu de 12 (duodecim virale consilium) cade dara în an. 1660 și acestu consiliu stete și până la timpu, cându Transilvania începă pertractările pentru o unire cu imperatul romanilor și regele apostolicu alu Ungariei Leopoldu I. în privinti'a aparării și a anexării sele la casa Austriacă, care domnesce încă și astăzi cu gloria. Pre temeiulu aceste pertractări s'a nascutu diplom'a Leopoldina datata din 4 Decembre 1691 primita în diet'a din Fagarasiu, punctulu IV care cuprinde determinatiunea, că sa se redice unu guvernul statului dintr'unu guvernator și 11 consilieri. În sensulu punctului citatu se și alesera acesti membri ai guvernului în aceea-si dieta. Și mai tardiu până la anul 1716 se ocupara posturile vacante pre calea alegerii dietale și prin confirmarea principelui țierei. Înse acum înceta conchiamarea dietelor și guvernatorii, respective presedintele și consilierii regiului guvernului, fura înlocuiti numai pre calea denumirii mai înalte. Estu modu de denumire dură până la an. 1791, cându apoi în sensulu art. de lege 20. ier' s'a restituit alegera legale a guvernului și cu confirmarea principelui fu țiera și asediatu guvernului. În an. 1809 numărul consilierilor guvernului fu înmulțitu cu doi și diet'a din 1811 execută și alegera respectiva.

Dela an. 1811 până la an. 1834 ier' nu se țienă nici un'a dieta, și dupa ce se desfacu dieta din an. 1834 — în care se alese statum praesens ca unu membru alu guvernului — urmă asediarea guvernului pre calea alegerii legale numai în an. 1837, asiă înse, ca atunci se compuse din 16

persone, pentru ca guvernul statului din 12 respective din 14 consilieri numai putea învinge rezolvarea negotielor înmulțite. Posturile devenite în vacanță dela an. 1837 până la an. 1848 fura înlocuite în dietele din an. 1841/3 și 1856/7 asemenea pre calea alegerii legale.

În an. 1848, care face în istoria Ungariei cea mai însemnată epocă, după prin primul art. de lege transilvanu uniunea Transilvaniei cu Ungaria fu sancționată, se decise, ca regiul guvernului sa se sustina provisoriu, până ce se va executa uniunea. Din caus'a acest'a și continuă activitatea ana la finea anului 1848, luptându-se în anul acesta cu cele mai grele dificultăți. Acum în urm'a evenimentelor începute și au încetat activitatea în cerculu propriu de activitate și nu o mai continuă nici după devincerea certelor interne de tristă aducere aminte, de ore ce în Augustu 1849 păsă în viața guvernamentulu c. r. civile și militar și în an. 1854 c. r. locutientia, care și continuă activitatea până în Aprilu 1861.

Atunci în urmarea chiamării pre înalte a Maestății Sele membrii legalmente aleși ai fostului guvernului până la an. 1848, și încatu devenira vacanții sub timpu acest'a și alți pusi prin pre înalt'a denumire și luara țiera și activitatea în 11 Aprilu 1861, ca regiul guvernului. Acestu guvernul s'a nevoitu între impregiurările, cari ne sunt tuturor cunoscute, a-si implini până în ziua de astăzi obligatiunea misiunii sele atât politice cât și judiciare și începudu dela mediuloculu an. 1865 ca deregatori'a coratu politica a țierei, redusa numărul membrilor cu presedinte cu totu la numărul primariu de 12. Acum înse, după ce urmându denumirea regiului ministeriu ungaricu responsabilu, sustarea mai încolo a regiului guvernului, conforma art. 1 de lege din an. 1848, are se încete în sensulu art. de lege XLIII din an. 1868 și depune pentru totdeună activitatea. Elu lasă judecat'a despre activitatea lui salutară și dănată a celor, cari facendu unu studiu aprofundat în datele diacatorice în deosebitele archive voru deveni în posesiune a se pronunța cu imparțialitate asupra corpului de regim, care cu înlocuirea regimului regiu ungaricu responsabilu, pre care noi toti l'am doritu și după legal'a unire a Transilvaniei cu Ungaria s'a facutu imposibilu de a se mai sustine în compunerea lui de până acum și în cerculu lui de activitate de până acum și toema de aceea pre calea legislatiunei s'a și desfacutu.

Premitendu acestea, mi ieu libertate a me întorče cătra Escelentia Ta și, readucându-mi aminte de momentulu celu radicatoriu de anima, cându Escelentia Ta chiamatu de pre înalt'a Sea Maestăte regele nostru apostolicu cu gloria domnitoriu și de regimulu regiu ungaricu responsabilu, ca comisariu regiu plenipotentiatu pentru Transilvania ai primitu în sal'a acest'a scaunulu presidiului regiului guvernului și conducerea acestui corp și ai desvoltat în cuventarea de intrare cea primita cu aplausu generalu și în eternu memorabilu punctele de vedere, din care manecându ai apromisu Escelentia Ta a implini marea misiune luata asupra-ti, a-ti respic multumirea noastră cea aduncă simțita pentru activitatea cea plină de rezultate devotate de Escelentia Ta în interesulu părților transilvane cu atât'a sacrificare, energia fără exemplu și cu unu zel neinteresat, care nu se pôte glorifica din destul. Căci mesuriloru celorlalte țiele de barbat de stat bine calculate ale Exc. Tale avemu de a multumi, ca străformarea noastră se putu pune în cursu fără de nici o scundire internă și cu deplin'a multumire a tuturor pretensiunilor îndreptățite, ca interesele deosebite nationale confessionale în toate părțile fura respectate, — ca părții despartitori între diversele plase ale societății se facu din ce în ce mai rari, ca mai multe din institutiunile noastre private și publice au prosperatu, ca încrederea între poporu și regimul din di in di crece — și ca fiacare fiu bravu alu muntăsei acestei țiere crede — ca mântuiri și fericirea părților transilvane sub scutul aparatoriu alu Ungariei constitutionale se pôte durabilu consolidă — și asiă cu deplin'a încredere saluta toate legile și mesurile executive respective — care unescu strinsu Transilvania cu Ungaria — care era de sute de ani despartita — și dau dovada faptică, ca Maestătea Sea regele nostru apostolicu încoronatu și regimulu regiu ungaricu responsabilu alu Maestății Sele vighiaza preste părțile transilvane totu cu aceea-si îndu-

rare și sollicitudine, cum se întempla acest'a și în privinti'a mării Ungarie, și ca prin urmăre și noi suntem fiii adevărati și asemenea iubiti ai statului constitutionale, pentru care oblegaminta patriotică ne imperiteza a ne impartasi cu consciința de fericirea și nefericirea lui.

Recomandându pre membrii regiului guvernului și pre oficialii aflatori în gremulu aceluia-si cu ocaziunea desfacerei noastre gratiei Escelentiei Tale și pentru bunătatea, cu care ne ai crutiatu slăbiciunile noastre, cât și pentru bunele simțiminte cele eminente, care ni le ai aratatu sub toate impregiurările, respicându multumirea cea plină de reverință, dorim din tota inim'a și cu totu sufletulu, că Escelentia Ta, ale cărui splendide merite spre bucuria noastră a tuturor fura de cătra Maestătea Sea regele nostru încoronate de repetite ori cu pre înalt'a gratia recunoscute, și cărui cu deosebite transilvanenii voru pastră totdeună simțimintele cele multumitorice, se traiesci pentru binele publicu până la marginile posibilității și se te bucuri necurmatu de cea mai buna senatate, că se poti reprivi cu multamire la cariera cea percursa cu gloria. Vivatu!

În fine nu putem parasi această sala fără a cere binecuvântarea cea mai prisositoră a totu populuțului asupra Maestății Sele regelui nostru apostolicu încoronatu, în a cărui nume pre înalt'u guvernulu regiu transilvanu avu onore a administră această parte a țierei, și asupra Maestății Sele reginei încoronate, că ingerulu aparatoriu alu Ungariei, respicându totu deodată cu cea mai profunda aderință omagială dorința, ce prorumpe din profundulu inimii noastre, că pre înalt'u acele-si Maestăți spre fericirea iubitei noastre patrie, care se înflorască în eternu și sa se bucore de cea mai mare buna stare posibilă, se traiescă până la cele mai adunci batranetice, multumiti și posedendu nestirbit'a și sincer'a amoro'a milioneloru de supuși ai sei.

Dupa acest'a se departara membrii fostului guvernului, ier' amplotatii regiului comisariatu remasera în sala pentru depunerea juramentului. Și cetinduse resolutiunile pre înalte privitorice la organizarea regiului comisariatu, consiliariulu ministerialu Alexiu Nagy depuse juramentulu oficialu în mână regiului comisariu. Cons. m. Nagy primu apoi juramentulu consilierilor de sectiune, alu secretarilor și alu protomediculu țierei, ier' consiliariulu de sectiune jura pre celalaltu personalu alu regiului comisariatu, după care cons. m. Nagy țienu o cuventare potrivita cătra regiulu comisariu și finea fu unu banchetu datu de regiulu comisariu, la care luara parte și oficialii fostului guvernului și ai comisariatului. Aici se radicara toastu pentru Maestăți, regiulu comisariu și alți membri.

Sublimitatea conferințelor invetiatoarești.

I.
Conferințele invetiatoarești chezasuiescu progresu în științele pedagogice.

Art'a de a cresce pre omeni are două părți: un'a teoretică, alt'a practică. Spirite mari ale trecutulu s'au aprofundatu înlauntrulu sufletulu umanu pentru de a-lu scrută. Ele au urmaritu, originea, dezvoltarea și cultura omului astfel, — încatu pedagogia teoretică este nutrită de principie, ce suntu depuse în opurile barbatloru de renume însemnatu castigatu prin interesulu ce-lu dovedira cantandu după modurile și modalitățile cele mai eficace pentru crescerea și nobilarea omeniului. Ele formeză fundamentulu, seu sufletulu, seu teori'a științei pedagogice. La pedagogia practică, judecându-o din punctulu de vedere alu importanței se vede curatu: căta rutina pedagogică, cătu tactu, de căte cunoștințe teoretice și practice are lipso unu invetiatoriu? Tipariulu acestu daru dela Dumnezeu înlesnesce, că și din acestu ramu alu pedagogiei se află depuse esperințele celor mai celebri barbati pre câmpulu acest'a, cari esperințe servescu de îndreptariu și de punctu de manecare pentru acele spirite agere cari petrundu preste marginile statorice de antecesorii și facu lumina mai departe, largindu în modulu acest'a câmpulu celu practic alu pedagogiei. Unu invetiatoriu dara, că se ajunga a fi capabilu și în pedagogia teoretică și în cea practică mai înainte de toate trebuie sa cetesca, pentru ca studiulu și lectur'a lu destoinicescu în cariera!

Ne punem dăra întrebarea: ce cărți să cetăscă? Această întrebare ne-am pus-o în adînsu, pentru că să răspundem la unii cari susținu, că unu invetiatoriu să cetăscă ori și ce carte i va eși înainte. Eu dîcu, că unu invetiatoriu mai înainte de tôte trebnie să cetăscă cărți, ce i ofera și mai multe și mai bune servitii în chiamarea sea! Eata ceeacă prețindem de la unu invetiatoriu — o pretențiune indispensabilă: nici odată să nu prepondereze în lectur'a unui invetiatoriu alte cărți decătu cărțile pedagogice. Ele trebnie să dea principalulu tonu, întâia rolă, se fia primul actoru alu lecturiloru unui bonu invetiatoriu! Cine nu scie, cătu de scurtu este tempulu. Chiaru și din estu punctu de vedere să folosim tempulu cetîndu cărți de asiă categoria, în cari aflăm invetiaturi cum omulu se pôte cresce mai curendu și mai cu succesu; iera nu nise polemii contra unora sêu altoru autorități, cu cari unii vreau să-si arete lumii liberalismulu loru pedagogicu. Să ne oprim aci și lasand pre însusi invetiaturii să-si alăga cărțile ce le voru gasi de cuviintia a le ceti, să ne întorcem asupra temei, ce se gasesce pusa pre terenul discutiunel. Amu dîsu, că unu invetiatoriu trebnie să cetăscă. Cu acest'a încă n'am dîsu încă destulu; căci n'u n'u mai din cărți vomu avé sciintiele teoretice și practice ale pedagogiei. Seimu că omulu cătu traiesce se afla în ispita de a gresi. Standu astfelu cestiune, pre di ce merge simțim lips'a de consultatiuni și de îndreptări. Si acum ne întrebăm: unde ne putem afla claritate în trebile nostre scolare? Răspunsulu la acest'a importantă dăra totu deodată și gravă întrebare este simplu: nicăiri mai bine decătu în cerculu și în apropierea celoru de o sôrte cu noi. Aici, iubite lectore! se gasescu invetiaturii pre unu terenu, care nu li-lu pôte dispută nime-ne. Aici este locul, unde ideile puse pre terenulu discutiunel ajungu la o avantajoasă soluțiune, pentru că singurateculu pāna cāndu siede a casa, închisu între patru pereti, curendu va deveni prad'a unei culturi unilaterale, — și apoi cā o urmărirească din cele precedente în tôte lucrurile lui va fi unilaterală. Eata ce dîce Herder despre astfelu de omeni, că ei suntu în întinerecu și spiritulu loru este asemenea c'ă osului, ce a existat înainte de creatiunea universului! Aceste dîse însă remanu în umbra: indată ce unu invetiatoriu intra în contactu imediatu cu cei de categori'a lui; indată ce elu aude și alte pareri pôte chiaru diametralmînt opuse de ale lui, și susținute cu motive mai putienu. Atunci se și lasa de unilateralitāti și îmbracă vestimentulu universalitătii. Elu cā membru alu conferințeloru a apucat pre adeveratulu drumu, pre care mergend cu siguranțtia siguru și va ajunge țint'a ce elu urmăresce. Mi va obiectă pôte cine-va, că suntu multe cărți, cari în cuprinsulu loru asiă suntu de chiare, în stilulu loru asiă suntu de espressive și tôte locurile asiă de usiore, încātu cine le cetesce n'aru avé lipsa de consultatiuni cu raportu la materi'a din cestiune. Aceste supozițiuni suntu numai la aparintia. De indată ce vomu intra în meritulu, în fundulu acestoru asertiuni: ele voru disparé ca nise singure ilusiiuni. Să vorbim dăra de autoriulu unei cărți scolare. Să punem în evidințtia distanțtia în spatiu și tempu a autoriulu. Pre lângă acestea să mai adăgem încă condițiunile de viațtia familiară, socială și politică, cari tôte puteriu influințiează asupra inimel celui, care scrie. Esperințele pre câmpulu sciintieloru pedagogice motivéază destulu verdicțtulu, ce conținu susu-atinsele asertiuni. Pedagogi'a este o plantă, ce trebnie să se acclimatiseze, apoi să dea fructu. De-si sciintia este cosmopolită și trebnie să afle cuartiru la toti populi: totusi numai acei populi se potu folosi de ea, cari si-o însusiescu loru-si; va se dica, o menajéza din alimentele, ce se gasescu în condițiunile loru de viațtia națională, politică, socială și familiară. Si după cum naturelulu unui copil reclama deschilinite tratamente — încātu instructorulu trebnie să țiena sēma de fenomenele psihice: tocmai asiă ne gasim și cu individualitatea unei națiuni. Sciintiele, trebnie se prinda carne din popululu acell'a, care vrea să se folosésca de ele. Si eata-ne veniti la cultur'a națională, care singura ne pôte dă chizasiă, că traimu și noi cā populu, cā natiune. Cei chiamati dăra — între cari se numera și invetiaturii — suntu avisati a contribui după putințtia la mărimea edificiiului culturiel nostre naționale. Iera invetiaturii nu potu mai bine contribui la promovarea intereseloru scolare: decātu a veni la conferințtia și a-si

marturi praes'a castigata cu multa sudore și celoru-laltu colegi ai sei. Din tôte acestea curatu se vede, ce idea nepractică susținu ei, cāndu dîcu că se multiamescu și numai cu cetitulu.

Trecem mai departe. Este sciutu, că liter'a omōra. Să me esplicu. O frumoasă vorbire încanta pre auditori; iera pre cetitoriu pôte să-lu disguste urindu-i-se de a o mai ceti, căci cuventulu este recreatoriu esindu viu de pre budie. Elu i dă mintel agere preocupatiuni; elu face mari și adenci impresiuni asupra inimel: pāna cāndu invelitu în litere este mutu și rece cā mormentulu (?). Cine vrea, să despretinésca ocaziunea de a audi vorbindu să dea cele mai importante întrebări, ce chiamarea invetiaturésca propune celoru presenti pentru desbatere?

Partie teoretice a chiamarei invetiaturésce apartiene și facilitatea în vorbire. Aici întielegem destoinici'a de a gândi iute, — și celoru gandite la momentu a le dă o expresiune precisă, placută și simpatică. Cāru din invetiaturii i va lipsi acest'a calitate, acell'a nu pôte propune lecțiunile nici limpede nici interesant. Lui i lipsesce chiaru aceea, ce didactic'a numesce form'a esteriōra a invetiamentulu. Unu invetiatoriu pôte invetiă să vorbésca usioru, frumosu și fluentu prin dese deprinderi în vorbire.

Precum o idea pusa pre terenulu discutiunel și pôte castigă o importantia: chiaru asiă unu invetiatoriu pôte capetă usuratețe în vorbire prin dese conversatiuni.

Cātra acestea nisunțtia principale a fia-cāru invetiatoriu este de a se apropiă cătu mai tare în partea practică a pedagogiei. Școl'a ne servece de calauzu pentru de a ajunge la țielu. Școl'a dăra este câmpulu, unde se aruncă sementi'a. De se va aruncă sementi'a bine, acest'a o pôte cunoșce numai sementoriulu (invetiatoriu). Numai elu pôte cunoșce modulu, cum și cātu și ce felu de sementi'a s'a pus. Numai elu cunoșce cause și efectulu: natur'a pamentulu și individualitatea copilulu după naturelulu cāru'a asiăza elu sementi'a în inim'a miculu omu! — Si numai efectulu sementaturii și rezultatulu instructiunel este barometrulu, cumpen'a prin care unu invetiatoriu și cunoșce avantajulu metodei, de care a usatu pre tempulu prelegeriloru.

Dāmu cāte odată de cāte unu copilu, care cu tōta nisunțtia nōstră de a-lu educă bine remane cā o neghină în grāne. Aici trebnie să ne vina intr'ajutoriu praes'a.

Ea trebnie să ne spuă, că metoda, de care ne-am usatu la instruirea celoru-laltu pentru elu este desavantajoasă. În astfelu de casuri atitudinea invetiatoriulu este fōrte gravă; pentru că elu trebnie să întrebe esperințtia și să trateze cu unii elevi intr'unu modu, cu alții după alta maniera. Se pôte ca o școlă ascunde unele spirite — și de-si bazele generali, cari conduc pre unu invetiatoriu în operatiunile sele, se aplica cu tōta rigōrea: totusi se gasescu ici colea cāte o particularitate, cāte o individualitate asiă de tare pronunțiată; — încātu aceea are lipsa de o deschilinită tratere. Este dăra necesitate a schimbă metod'a după natur'a copilulu, după natur'a subiectulu, ce avem să-lu cultivāmu. Si chiaru în astfelu de impregiurări esceptionali atitudinea invetiatoriulu este gravă, ea devine fōrte gravă, dēca unu invetiatoriu este nou în cariera și astfelu n'are praes'a. Eata dăra că si din acestu punctu de vedere conferințele invetiaturésce suntu pentru noi o necesitate imperiōsă, indispensabilă; căci aici aduc asiă dicendu invetiaturii praes'a castigata preste anu în diferitele materii de invetiamentu și la diferite momente instructive! —

Resumăm dăra din tôte acestea și dicem încă odată: că conferințele invetiaturésce chizesiuescu progresu în sciintiele pedagogice.

Ioann D. Petrasicu,
invet. la Resnari.

Despre competențtia judecatoriilor după procedur'a cea nouă ungerésca.

Impartirea normel de jurisdicțiune civile transilvane din 3 Iuliu 1853 în privințtia logiceel nu e vrednică de imitatu.

Jurisdicțiunea în cause litigante se impartiesce acolo în o jurisdicțiune a procederei decidetōrie, esecutivă și concursuală, fără de a consideră, că mci procedur'a esecutivă nici cea concursuală nu se țiene esentialminte de procedur'a în cause litigante.

Asiă gresira contra regulelru logiceel deji la impartirea fundamentale a normel de jurisdicțiune civile din Transilvani'a.

Jurisdicțiunea procederei decidetōrie se impartiesce după normele jurisdicțiunel ardelenel: 1. în jurisdicțiunea personală, 2. în jurisdicțiunea reală, 3. în jurisdicțiunea comercială și a 4. în jurisdicțiunea montanistică.

Acest'a este o divisiune incurcată, căci mteea fără nici o ordine causele diferite ale impertiei, ce ingreuiază necesariminte perceptiunea și întielegerea legei.

Competințtia judecatoriilor în cause litigante se otăresce sēu prin domiciliulu ordinariu a inctulu, sēu prin vr'o alta impregiurare.

Domiciliulu ordinariu a inctulu (parātulu, acusatulu) e de regula jurisdicțiunea ordinară. Dēca însă competențtia se otăresce prin o alta impregiurare, atunci se forméza jurisdicțiuni deosebite.

Din punctulu de vedere logicu asiă dăra se pôte face deosebire numai între o jurisdicțiune generală și specială. Asiă numit'a jurisdicțiune reală a normel de jurisdicțiune civile ardelenel din an. 1853 e o specie a jurisdicțiunel speciale, ce prin aflarea sēu positiunea obiectulu se face competentă în privințtia obiectulu respectivu.

Dēca jurisdicțiunile reale cā specie se deosebescu de jurisdicțiunile generale și speciale, atunci se eschide jurisdicțiunea reală din clas'a jurisdicțiunilor speciale, de-si se țiene de clas'a acest'a, și se pune cā jurisdicțiune separată de sine statatōria fatia cu cea generală sēu specială de-si după conceptulu jurisdicțiunel speciale nu pôte se fia independentă și de sine statatōre.

Cea mai mare gresiēla logică însă a normel de jurisdicțiune civile din an. 1853 jace în acea impregiurare, că jurisdicțiunea comercială și montanistică se punu ca factori lângă jurisdicțiunea generală și specială. Gresiēla acest'a logică e fōrte evidentă; căci aici se aduc dōue impartiri esentialminte cu totul diferite, sub unu coperisiu.

Judecatoriile se impartiescu precum o cunoscută, după sfer'a loru de activitate în ordinariu și estraordinariu. Judecatoriile ordinariu suntu de regula competente în tôte causele de dreptu. Judecatoriile estraordinariu suntu esceptionalminte competente în cause de dreptu anumite d. es. în controverse matrimoniale, cause comerciale și cambiale, controverse montanistice sēu pentru persōne anumite d. e. pentru membrii casei domitōre, pentru persōne militare etc.

Impartirea în judecatorie ordinariu și causală deci nu se face cu privire la caus'a, care otăresce competențtia, ci cu privire la felulu cerculu de activitate a judecatoriei și nu se pôte rectifică, dēca o impartire din un'a causă se confundă cu impartirea din o alta causă, cā cāndu ambe impartirile s'aru face din o causă comună.

Procedur'a cea nouă ungerésca n'a caditu în smintele aceste logice.

Ea tractéza mai întâiu despre organizatiunea judecatoriilor. Pentru Transilvani'a organizatiunea e restrinsă asiă, încātu tabl'a regésca din M. Osiorheiu e singura dechiarată de judecatoriă superiōre și instanțtia a dōua pentru tōta Transilvani'a. Că instanțtia a trei'a e instituită curtea supremă din Pest'a intitulată: „Curia regia ungerésca“ (magyar királyi curia). Acest'a e impartită în dōue despartieminte, cā curte de cassatiune decidendu casuri de nulitate, iera cēla-laltu despartiemintu cā a trei'a instanțtia, decidetōriu în caus'a principale.

În aceste dōue despartieminte a curției supreme jace o innoire de mare însemnatate.

Cu privire la cerculu de activitate procedur'a ungerésca deosebesce judecatorie singularie și colegiale, instanțtie reale, judecatorii fideicomisale și matrimoniale, judecatorii tutorale sēu curatele, judecatorii de terguri, urbariale, — cambiale, — montanistice arbitrare.

Judecatoriile singularie otărescu în cause de dreptu mai putienu importante, a cāroru decidere o procedere mai iute, sumaria sēu verbale. Controverse, a cāroru obiectu nu trece preste 300 fl. precum și cele mai multe controverse din pacte de arende și inchirieri (locatio-conductio) se țienu asemenea de judecatori'a singulară.

Tôte controversele mai importante se țienu de judecatoriile colegiale. Deosebirea din norm'a de jurisdicțiune civile transilvană, ce vatămă egalitatea înainte legei, — pertractandu-se de judecatoriile co-

legiale numai controverzele mai importante ale orășenilor și ale posesorilor bunurilor nobilitare, cu care era împreună prăcși jurisdicțiunii până la an. 1848, pe când pentru cele mai mari și mai importante controverze ale omilor de rând era destul judecatoriu singularu, — n'a aflatu locu în procedură unghurească.

In acțiuni personale competența se decide prin locuința ordinară a incului, încâtu nu e stabilitu unu locu anumitu pentru împlinirea obligamentului.

Partidele se potu însă supune unui form desemnat mai înainte, s'eu și fără o atare desemnare preventivă forului alesu de actoru, încâtu legea nu opresce această prerogativă (§. 52 și 53)

Procese pentru împlinirea s'eu nulificarea unui contractu, precum și acțiuni de despăgubire pentru unu contractu neimplinitu se potu predă și la acea judecatorie, în a cărei cercu s'a facutu contractulu, s'eu este de a se împlini după natur'a lucrului s'eu după lege.

Pretensiuni basate pe excerpte de cărți s'eu pe computațiuni se potu recură pe calea legii într'unu anu și jumătate — și dacă excerptele aceste din cărți s'eu computațiune suntu v.dimate legalmente, în trei ani la forulu locului, unde se p'orta astfelu de cărți.

Aceste otăriri suntu fără indoială în folosulu locuitorilor din țerile coronei unghurești.

Pentru toate contractele, ce s'a încheiatu fie câtu de îndepărtatu, se p'ote pară în Sabiu. d. e.

Contracte, încheiate între contrahenti, ce locuescu departe unii de alți, prin epistole, intru adveru suntu încheiate în mai multe locuri, și credem a nu gresi, dacă în astfelu de contracte, unde e întrebarea despre loculu încheierii contractului opinăm a se putea privi loculu unde s'a seversitu faptul din urma.

Loculu unde s'a seversitu faptul din urma necesariu pentru esistența contractului e totu odată și loculu încheierii contractului.

Și acolo se p'ote pară, unde e de a se împlini contractulu după natur'a lucrului. Unu agru d. e. se p'ote predă după natur'a lucrului numai în loculu acelu unde se afla.

Obligându-se unu maestru de fontăni în Vien'a a sepă în Sabiu o fontăna, acea fontăna trebuie se o sape în Sabiu, căci numai aici p'ote împlini contractulu (forum rei sitae.) Din contra nu jace în natur'a lucrului, precum dice Dauscher în manualulu seu de procedura, ca unu împrumutu (mutuum) sa se solveze în domiciliulu creditorului.

Jace în natur'a lucrului, însă, că în casulu acest'a debitorulu sa-si p'ota solvi datoriu ori-si unde va află pre creditorulu, și prin urmăre despre loculu împlinirii (a solvirei) nu jace în natur'a lucrului nimicu.

După §. 905 a cod. civile suntu d'a se predă lucruri miscătoare în loculu acelu unde s'a facutu promisiunea.

Ce suntu pretensiuni basate pe excerpte din cărțile funduare, e evidentu. Sub pretensiunile din computațiuni (számla követelések) suntu d'a se întielege pretensiunile contuale (Contoforderung.)

Și datoriile pentru beuturi încă se computeză, și prin urmăre nu este indoială, ca și ospătării au dreptu a pară pe datorasiu lor într'unu anu și jumătate la acelu foru, în acărui cercu a purtat cartea de computațiune, desi debitorulu respectivu într'aceea se afla aiurea domiciliându.

(H. Ztg.)

Protocolulu.

Siedinției VII.

(extraordinaria)

tienuta din partea direcțiunii Asociațiunii nationale aradane, pentru cultura poporului român, în Aradu, în 17/29. Aprilie 1869; de fatia au fostu:

Presedinte: Ioanu Popoviciu Deseanu, directoriu secundariu substitutu.

Membri: Emanuilu Missiciu p'ceptoriu, Dr. Atanasiu Siandoru, Ioane Rosiu, Stefanu Storbau, Demetriu Bonciu, Ioanu Goldisiu esactoriu, și Teodoru Serbu economu. Notariu: Petru Petroviciu.

66. Presedintele directoriu secundariu substitutu, Ioane Popoviciu Deseanu, face cunoscutu: că pentru pertractarea unor agende urgente ce privescu

la venitoru adunare generale, și a nume: pentru defigerea terminulu acelei adunări generale, a esțiunii de arangierea sortiturii și altoru afaceri pregătitorie, — au aflatu de lipsa a convocă siedințea extraordinaria pe diu'a de astadi, de orece direcțiunea acest'a prin împregiurări întrevinute în decursulu lunei trecute, a fostu împedecata în continuarea lucrărilor sele.

Determinatu: Deorece terminulu defiptu — conformu determinatiunii adunării generale de anu — pentru conchiemarea adunării generale pe lun'a lui Maiu a anulu curinte — se vede a fi pe scurtu, dreptu aceea cu privire la numeroșele agende, ce suntu de a se efepti, — direcțiunea se vede necesitata a prelungi terminulu asié: ca „Adunarea generale din anulu acest'a sa se tienă în 2/14 Iuniu 1869 și dilele armatorié“ care terminu în modulu usuatu este a se aduce la cunoscința publicului român, prin diuariele nationale, și toti membrii asociațiunii a se invita la participarea acestei adunări generale a asociațiunii nationale.

Totodata suntu a se incunoscintiă despre acest'a domni presedinti ai adunării generale, și jurisdicțiunea politica a comitatului prin scrisori deosebite din partea direcțiunii.

Nu altcum sa se provoce de nou ierasi toti acei respectivi colectanti cari nici la repetița provocare publica sub nr. 62 n'au corespunsu misiunii lor pentru licuidarea și incasarea restanțelor ca până în finea lunei lui Maiu st. nou, nesmintu se strapuna rezultatulu postitu, s'eu se restitué actele ce li s'au tramisu.

Iera ce se atinge de pregătirile necesarie ce cadu în sfer'a direcțiunii și privescu la adunarea generala, se va emite o comisiune din colegiulu direcțiunii carea va fi insarcinata cu lucrările particulare: spre ce scopu notariulu direcțiunii este insarcinatu a face unu registru despre toate agendele — din protocolulu adunării generale din an. trecut, și a-lu subterne direcțiunii la siedințea cea mai de curendu.

67. Comisiunea emisa cu decisulu direcțiunii din 12 Decembre 1868 și 9 Ianuariu a. c. nr. 18 și 32 în privința arangierii sortiturii de loteria și a petrecerii de saltu (balu) pe tempulu adunării generale, face propunerile sele în urmatoriu lu modu:

1. A se face petitiune la Ministeriulu reg. unghurescu de finanție pentru iertarea tacseloru timbrate ce se receru dela arangiat'a sortitura, din acelu motivu ca asociațiunea nationala este institutu filantropicu, și are lipsa de mijloce materiale.

2. A se face insinuare despre acest'a la jurisdicțiunea competente locale, și la concernintele direcțiunii de loteria regesci, conformu prescrișeloru legii timbrate esistente.

3. A se procură din partea asociațiunii și cu spesele proprie ale ei; pentru espuseliunea sortiturii:

a) Unu servitiu de argintu la mēsa — pentru 12 persone în valore de . . . 500 fl. care va forma castigulu principalu;

b) a se cumperă asiderea cu spesele asociațiunii unu sortiu (losu) originalu de statu din an. 1864 în valore nominala de . . . 100 fl. care va forma alu doilea castigu;

c) iera cele-lalte castiguri se fia compuse din efectele daruite din partea contributuriilor și zeloselor dame române.

(Va urmă.)

Varietăți.

** „Evangelische Kirchenzeitung“ din Berlinu luându notitia de Compendiulu de Dreptulu canonicu alu Esc. Sele, P. Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a, dice despre densulu în nr. seu 18 din anulu acest'a: „Din espunerea dreptului canonicu, ce are valore în biserică greco-orientale, care l'a publicatu Archiepiscopulu și Mitropolitulu Baronu de Siagun'a în Sabiu în limb'a romana, avemu înainte noastră o traducere germana esita în anulu espiratu.*) Opulu înaltulu autore are pentru noi unu interesu deosebitu. Unde are dreptulu canonicu gr. orientale valore practica, acolo domnesce mai putienu simțiu scientificu decâtu în Ger-

*) Se da titulatur'a intrăga a traducerei germane.

mani'a; iera sciința germana, preocupata de probleme mai de aproape, până acum numai a rare-ori si-a întorsu ochii către densulu. Astfelu opulu pusu înainte noastră, care într'o forma compendiare da unu prospectu asupr'a terenului întregu, și din punctu de vedere germanu vine a se privi că o meritosa umplere a unei lacune de până acum, și încă cu atât'a mai vertosu, cu câtu activitatea cea de multi ani a autorei în servitiulu bisericei sele, precum și înalt'a funcțiune bisericăscă, ce ocupa în trens'a, dau o garantia sigura pentru o profunda cunoscința a dreptului ei practicu.

„Opulu însuși ne espune pe autorele că pe unu barbatu de nobile libertate și bunatate a inimiei Pre lângă tota iubirea sea către asiediamintele ereditate dela anticitatea christiana, elu manifestă o minte deschisa pentru trebuințele presintelui și unu interesu viu pentru o dezvoltare continua a bisericei. Cu mare resolutetia apera elu principiulu sinodalității, folosirea limbei materne la cultulu dumnezeu, întregirea bisericei prin statu și a statului prin biserică. Dedicatu este opulu credinciosulu cleru și poporu alu Metropolei romanilor de religiunea greco-orientale din Ungari'a și Transilvani'a. Autorele lui prin această scriere a pusu caldei sele iubiri și zelosei ingrigiri pentru clerulu eparchiei sele archiepiscopesci unu monumentu neperitoriu“.

** La Tabl'a reg. din M. Vasarhely suntu denumiti: presedinte, Carolu Bar. A p o r; unu postu de vicepresedinte încă neocupatu, pentru alu doilea e Augustinu L a d a i și pentru alu treilea L a s s e l; consiliari suntu denumiti armatorii; Lad. K a b o s, Ant. T r i b u s, Iosifu P l e c k e r, Ios. S c h n e i d e r, Demetriu M o g a, Daniele D o s a, Mich B i n d e r, Ioann S á n d o r, Petru P i p o s i u, Simon W a y d a, C F e r e n c z, I. C e r g h e d i, Georgiu B a r d o s i, Servianu P o p o v i c i u, Lud. L é s z a y, Paulu E l e k e s, Samuele G y a r m a t y și Gabriel A n t a l f y.

* P u b l i c a ț i u n e. *) Din partea subscrișei direcțiunii a asociațiunii nationale pentru cultura poporului român, prin acest'a se aduce la cunoscința onoratului publicu român: comca „sortiriile filantropice“ dimpreună cu „biletele de intrare“ la petrecerea nationala (balu) arangiată în favorea fondului asociațiunii și esecutandă în diu'a prima a adunării generalei defipte pe 1/14 Iuniu a. c. în mai multe esemplarie s'au trimisu pretutindenea la respectivi domni colectanti și alti binevoitori ai asociațiunii, pentru distribuire la onoratulu publicu doritoriu de cultur'a nationala a poporului român.

Pentru aceea toti doritorii de a participă la întreprinderea acest'a sublima, suntu avisati a cumperă — după placu și bunavointia — de aceste sortiri și bilete, de la respectivi domni colectanti provediuti cu de acestea — pe lângă depunerea pretului, celu multu până în 8 Iuniu a. c. st. n. care este terminulu inclusivu pentru încheierea planului loteriei filantropice, și până la care toti respectivii posesori (vendiatori) de aceste sortiri și bilete, suntu avisati de a strapune consemnările și banii, despre vendierea acelor'a-si chartii, la această direcțiune.

Datu în siedințea ordinară tienuta în Aradu, 8 Maiu nou 1869.

Directiunea asociațiunii nationale pentru cultura poporului român.

Demetriu B o n c i u m. p. presedinte substitutu.

Petru Petroviciu m. p. notariulu asociațiunii.

** După „Zastava“ Congresulu serbescu are concessiune a se convocă și adună s'eu în jumetatea din urma a lunei lui Maiu s'eu în jumetatea cea dintâiu a lunei lui Iuniu.

*) Suntu rogare și cele lalte diuarie nationale, pentru bunavoint'a de a reproduce această publicatiune în colonele lor. Directiunea

Burs'a de Vienn'a.

Din 7/19 Maiu. 1869.

Metalicele 5%	61	Act. de creditu	276 80
Împrumut. nat. 5%	69	Argintulu	121 25
Actiile de banca	735	Galbinulu	5 84